

STICHTING
VAN DE ARBEID

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de staatssecretaris Participatie en Integratie
Dhr. J.N.J. Nobel
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Den Haag : 16 juli 2024
Ons kenmerk : S.A. 24.7399 LH/KO
Betreft : Voortgang banenafspraken

Geachte heer Nobel,

De Werkkamer, het overlegorgaan van werkgevers en vakbonden (Stichting van de Arbeid) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), wil u graag informeren over de stand van zaken met betrekking tot de extra 100.000 en 25.000 banen voor mensen met een arbeidsbeperking waarvoor respectievelijk de werkgevers en overheid garant staan, zoals afgesproken in het Sociaal Akkoord tussen kabinet en sociale partners in 2013.

Van de doelstelling om per eind 2023 105.000 banen te hebben gerealiseerd zijn 86.264 banen in het vierde kwartaal van 2023 gerealiseerd (zie in bijlage 2 het dashboard banenafspraken UWV). Uit de Kamerbrief *Resultaten banenafspraken 2023* (12 juli 2024) blijkt dat zowel marktwerkgevers als overheidswerkgevers de doelstelling voor 2023 niet hebben behaald. Bovendien lopen de overheidswerkgevers in vergelijking met de marktwerkgevers verder achter. Gebleken is dat er in de uitvoering grote stappen voorwaarts zijn gezet, bijvoorbeeld bij het toegankelijk maken van de loonkostensubsidie, de no-riskpolis en jobcoaching. Tot 2026 zijn er nog 38.736 extra banen te gaan. Dat is een forse opgave voor een korte periode.

Partijen in De Werkkamer zijn en blijven sterk gecommitteerd om de doelstelling van de banenafspraken te realiseren. Tegelijkertijd maken zij zich zorgen over de achterblijvende groei. De partijen verenigd in De Werkkamer ondernemen op korte termijn de volgende acties (zie ook bijlage 1):

- *Werkgevers* zetten zich in om via het aantrekken van nieuwe ambassadeurs en nieuwe werkgevers de betrokkenheid bij hun leden te vergroten;
- *Vakbonden* blijven werkgevers en gemeenten wijzen op het belang van het verwezenlijken van het aantal te realiseren banen en zetten zich in voor concrete afspraken in cao's;
- De *VNG* spreekt gemeenten en regio's aan op hun aandeel in de realisatie van de resterende 38.736 banen en vraagt aandacht voor de realisatie van de 25.000 banen bij de publieke werkgevers, mede via de coördinerend bewindspersoon van Binnenlandse Zaken.

Daarnaast ziet De Werkkamer dat er meer nodig is om de banenafspraken weer in beweging te krijgen. Een recent rapport van de Nederlandse Arbeidsinspectie laat zien dat er voor een substantieel deel van de resterende doelgroep dat nu niet aan het werk is kansen liggen als dat deel de juiste begeleiding ontvangt. Temeer daar uit het onderzoek naar voren komt dat dit deel vooral de meest kwetsbare mensen bevat. De Werkkamer ziet daarom meerwaarde in de volgende maatregelen:

1. Voer regionale streefcijfers in voor (extra) banen en beschutte werkplekken

Prestaties van gemeenten en regio's op het gebied van de realisatie van garantiebannen lopen sterk uiteen (zie in bijlage 2 een weergave van de realisatie in de 25 grootste gemeenten). De Werkkamer acht het zeer onwenselijk dat een aantal gemeenten en regio's geen of onvoldoende werk maakt van het realiseren van deze banen. Om de gezamenlijke ambitie overeind te houden, is het gewenst dat per regio en/of gemeente wordt bepaald hoeveel arbeidsplaatsen gerealiseerd moeten worden. Dat geldt zowel voor de banen uit de banenafpraak als voor beschutte werkplekken. Financiering naar realisatie zou op termijn verder kunnen stimuleren dat gemeenten meer beschutte werkplekken realiseren.

2. Zet sociaal ontwikkelbedrijven effectief in

Bureau Berenschot publiceerde in 2023 een onderzoek naar sociaal ontwikkelbedrijven (SO) en sociale werkvoorziening-bedrijven (SW). Daaruit blijkt dat een aantal SW- en SO-bedrijven in het land het goed doet, maar de helft van de bedrijven echt een interventie nodig heeft om klaar te zijn voor de toekomst. Als er niets gebeurt zal het aantal bedrijven dat in de problemen komt verder oplopen. Dat betekent dat de noodzakelijke infrastructuur om mensen te plaatsen, te begeleiden en op te vangen dreigt te verdwijnen. Voor de langere termijn brengt dat ook de gerealiseerde arbeidsplaatsen in gevaar. Ten behoeve van het plaatsen en begeleiden van mensen, ondersteunen van werkgevers en opvangen van gedetacheerde werknemers, alsmede het realiseren van beschermt werk is een landelijk dekkende infrastructuur zeer noodzakelijk. Uw voorganger, minister Schouten, heeft voorstellen gedaan om een deel van deze problematiek aan te pakken. Deze ingezette koers is noodzakelijk, maar er is meer nodig. De Werkkamer adviseert dat landelijk een dekkend netwerk aan voorzieningen komt met genoemde arbeidsmarktfunctionaliteiten. Zo zal in elke arbeidsmarktregio (tenminste) één sociaal ontwikkelbedrijf nieuwe stijl komen, mogelijk aangevuld met private initiatieven.

3. Zorg voor een compleet en inzichtelijk doelgroepenbestand

Kennis over het arbeidsverleden, de vaardigheden, opleiding, of de arbeidsbeperking van mensen in het doelgroepenregister is niet zodanig beschikbaar dat gemeenten en UWV mensen kunnen plaatsen bij werkgevers, of werkgevers de mensen een arbeidsplaats aan kunnen bieden. Eerste inzichten uit een lopend project wijzen erop dat opnieuw de (inzichtelijke) registratie van mensen en de gegevensuitwisseling aandacht vragen. Na decennia van projecten en activiteiten op het gebied van bestanden met werkzoekenden is dat geen bemoedigend gegeven. De Werkkamer acht het noodzakelijk dat het ministerie het UWV en gemeentelijke uitvoeringsdiensten (sociale diensten en sociaal ontwikkelbedrijven) de opdracht geeft om in nauwe samenwerking te zorgen voor inzichtelijke registratie van werkzoekende mensen met een arbeidsbeperking uit het doelgroepenregister en in beeld brengt wat mensen kunnen, willen en wat er nodig is om de stap naar werk te zetten. Alleen zo kan bemiddeling, begeleiding en plaatsing, in zowel de publieke als marktsector, nog beter plaatsvinden.

Het doel van de banenafpraak is mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die willen en kunnen werken te begeleiden naar 125.000 passende banen. Bij het nader invullen van het Regeerprogramma heeft u de ruimte de ambities rond de banenafpraak te bevestigen en daarbij uw eigen aanpak te formuleren. De Werkkamer is vanzelfsprekend bereid tot nadere toelichting en overleg over de stand van zaken rondom de realisatie van de banenafpraak. Zij stelt daarbij periodiek overleg op prijs.

Met vriendelijke groet,

Leo Hartveld
Voorzitter van De Werkkamer

BIJLAGE 1: Over De Werkkamer

Op 14 maart 2013 hebben de Stichting van de Arbeid en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) 'De Werkkamer' opgericht. De Werkkamer wil onder andere mensen met een arbeidsbeperking aan het werk helpen. De activiteiten van De Werkkamer zijn gericht op het bevorderen van een betere samenwerking in de 35 arbeidsmarktregio's tussen gemeenten en sociale partners om tot de realisatie van de afgesproken 125.000 garantiebanen te komen.

Ter realisatie van de doelstellingen in aanloop naar de naderende deadline van de banenafpraak is afgesproken dat *werkgevers* in de komende periode de volgende acties (blijven) ondernemen:

- Nieuwe werkgevers motiveren en overtuigen deel te nemen aan de banenafpraak, naast de 14% werkgevers die al meedoen;
- Nieuwe regionale ambassadeurs en boegbeelden inzetten;
- In de regionale werkcentra actieve bijdrage leveren aan de werkgeversdienstverlening;
- Cao-onderhandelaars vragen om in alle cao's de laagste loonschalen tussen de 100% en 120% van het WML op te nemen, te beginnen bij 100% WML, ten behoeve van de doelgroep van de banenafpraak.

Vakbonden zullen de volgende acties ondernemen:

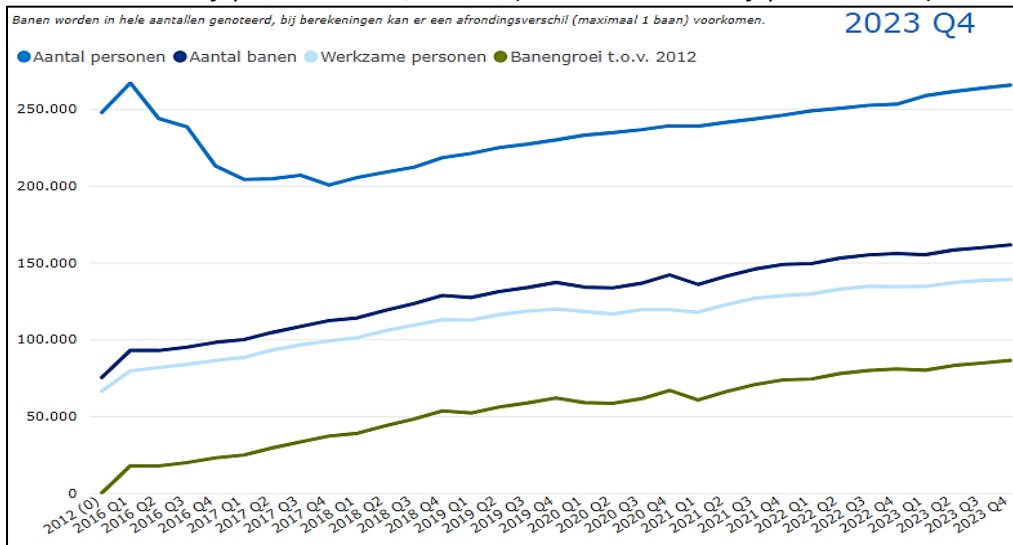
- Cao-onderhandelaars vragen om concrete afspraken met werkgeversorganisaties te maken over het aantal te realiseren banen in de betreffende cao;
- In de regionale werkcentra aandacht vragen voor de bemiddeling en begeleiding van mensen met een arbeidsbeperking;
- Werkgevers en gemeenten blijven wijzen op het belang van het realiseren van de afgesproken aantallen banen;
- FNV zal het plan voor 'Recht op werk voor mensen met een arbeidsbeperking via sociaal ontwikkelbedrijven' vernieuwen en onder de aandacht brengen.

De VNG zal de volgende acties ondernemen:

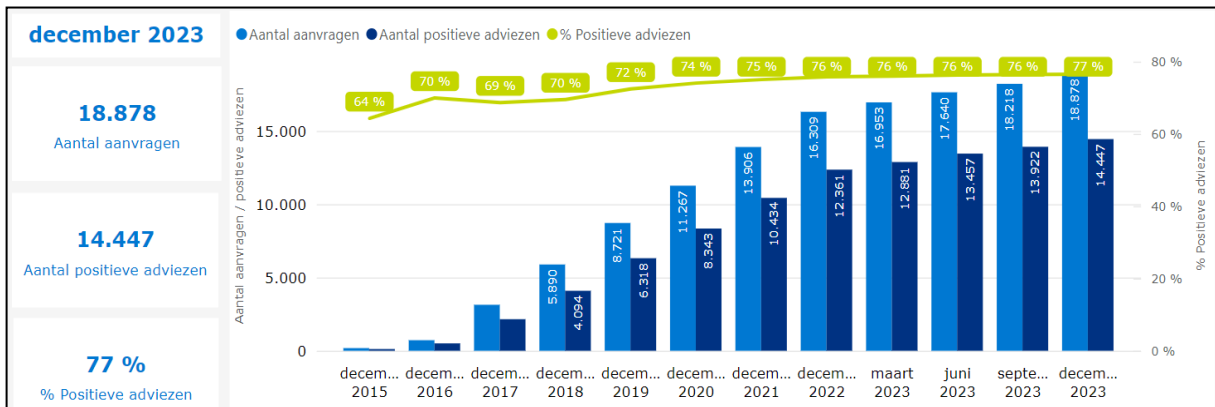
- Het belang van de banenafpraak extra onder de aandacht brengen bij gemeenten en arbeidsmarktregio's en de positie van de sociaal ontwikkelbedrijven daarin te versterken;
- Haar ambassadeursrol als werkgever inzetten om meer publieke werkgevers baankansen te laten creëren voor mensen die nu aan de kant staan;
- De coördinerend bewindspersoon van Binnenlandse Zaken zal benaderd worden om nogmaals meer aandacht te vragen bij publieke werkgevers van het Rijk, Provincies, Waterschappen, in het onderwijs en in de zorg om het aantal banen van de banenafpraak te realiseren.

BIJLAGE 2: Data

Aantallen banenafpraak – 2012 t/m 2023 (Dashboard banenafpraak – UWV)

Aantal aanvragen beschut werk en (percentage) positieve adviezen – 2015 t/m 2023 (Dashboard Beschut Werk – UWV)

Aantal personen met loonkostensubsidie 25 grootste gemeenten - december 2023 (CBS - 6 mei 2024)

